

Informacja

z wykonania planu

budżetu państwa w części 73 – ZUS

Sprawozdanie

z wykonania planu finansowego

Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Sprawozdanie

z wykonania planu finansowego

Funduszu Emerytur Pomostowych

Sprawozdanie

z wykonania planu finansowego

Funduszu Rezerwy Demograficznej

za 2023 rok

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Zakład Ubezpieczeń Społecznych
ul. Szamocka 3, 5
01-748 Warszawa

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP	5
1.1.	Założenia makroekonomiczne	5
1.2.	Zmiana planu FUS	6
1.3.	Ubezpieczeni	6
2.	BUDŻET PAŃSTWA W CZĘŚCI 73 – ZUS	8
2.1.	Wydatki budżetu państwa w części 73 – ZUS	10
2.1.1.	Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	11
2.1.2.	Dział 851 – Ochrona zdrowia	11
2.1.3.	Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	12
2.1.4.	Dział 855 – Rodzina	12
2.2.	Wydatki budżetu państwa w części 73 – ZUS w układzie zadaniowym	13
3.	FUNDUSZ UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	16
3.1.	Sytuacja finansowa FUS	16
3.2.	Przychody	18
3.2.1.	Przychody ze składek na FUS	18
3.2.2.	Dotacja z budżetu	19
3.2.3.	Wpłaty z OFE	19
3.2.4.	Pozostałe przychody	19
3.2.5.	Pozostałe zwiększenia	19
3.3.	Koszty	19
3.3.1.	Świadczenia pieniężne	20
3.3.2.	Emerytury i renty	20
3.3.3.	Pozostałe świadczenia	21
3.3.4.	Koszty bieżące	22
3.3.5.	Odpis na działalność ZUS	22
3.3.6.	Prewencje rentowa i wypadkowa	22
3.3.7.	Wynagrodzenia dla płatników składek	22
3.3.8.	Koszty obsługi kredytów	22
3.3.9.	Część składki na ubezpieczenie emerytalne odprowadzana do FRD	22
3.3.10.	Pozostałe zmniejszenia	22
3.4.	Stan funduszu na koniec roku	23
3.5.	Wykonanie planu FUS w układzie zadaniowym	23
4.	FUNDUSZ EMERYTUR POMOSTOWYCH	26
4.1.	Sytuacja finansowa FEP	26
4.2.	Przychody	27
4.3.	Koszty	27
4.4.	Stan funduszu na koniec roku	27
4.5.	Wykonanie planu FEP w układzie zadaniowym	28

5.	FUNDUSZ REZERWY DEMOGRAFICZNEJ.....	30
5.1.	Sytuacja finansowa FRD.....	30
5.2.	Przychody	30
5.3.	Koszty.....	31
5.4.	Stan funduszu na koniec roku	31
5.5.	Aktywa finansowe FRD.....	31

1. WSTĘP

1.1. Założenia makroekonomiczne

Założenia makroekonomiczne stanowią jedną z podstawowych grup założeń przyjmowanych przy konstrukcji planów finansowych. Konsekwencją tego faktu jest to, że poziom ich realizacji determinuje stopień wykonania planów finansowych i jest czynnikiem decydującym o wielkości rozbieżności pomiędzy planowanymi a wykonanymi przepływami finansowymi.

W poniższej tabeli zestawiono podstawowe wskaźniki makroekonomiczne przyjęte w ustawie budżetowej wraz z poziomem ich realizacji.

Tabela 1. Porównanie podstawowych wskaźników makroekonomicznych w 2023 r.

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2023 r.	Ustawa budżetowa na 2023 r. po nowelizacji	Realizacja
Wskaźnik wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej	110,1%	111,9%	112,5%
Wskaźnik wzrostu zatrudnienia w gospodarce narodowej	99,5%	100,6%	100,3% ^{*)}
Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem	109,8%	112,0%	111,4%
Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw emerytów i rencistów	110,1%	112,3%	111,9%
Wskaźnik waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych	113,8%	114,8% nie mniej niż 250 zł	114,8% nie mniej niż 250 zł

^{*)} Dane dla sektora przedsiębiorstw.

Prognoza makroekonomiczna do budżetu na rok 2023 była sporządzana w momencie, kiedy nie znano jeszcze ostatecznie skali i struktury załamania aktywności gospodarczej w drugiej połowie 2022 r., wynikającej z wojny w Ukrainie, rosnących cen energii napędzających wzrost inflacji oraz skutków zacieśniania polityki monetarnej przez Narodowy Bank Polski. Z tego względu w trakcie roku zaistniała konieczność aktualizacji parametrów makroekonomicznych i znowelizowania ustawy budżetowej.

W zakresie Funduszu Ubezpieczeń Społecznych znowelizowany plan uwzględnił głównie:

- dostosowanie stanu FUS na początek 2023 roku do rzeczywistego wykonania, tj. do kwoty 9 027 739 tys. zł (zwiększenie o 3 416 241 tys. zł),
- zwiększenie przychodów funduszu o 1 380 804 tys. zł – do kwoty 362 281 381 tys. zł, mając na uwadze zwiększone (o 6 347 755 tys. zł) przychody ze składek w wyniku lepszej sytuacji gospodarczej oraz zmniejszenie dotacji z budżetu państwa o 5 000 000 tys. zł,
- zwiększenie kosztów o 3 609 206 tys. zł – do kwoty 365 397 637 tys. zł, uwzględniając przede wszystkim wzrost wydatków na świadczenia w wyniku wyższego wskaźnika waloryzacji świadczeń.

1.2. Zmiana planu FUS

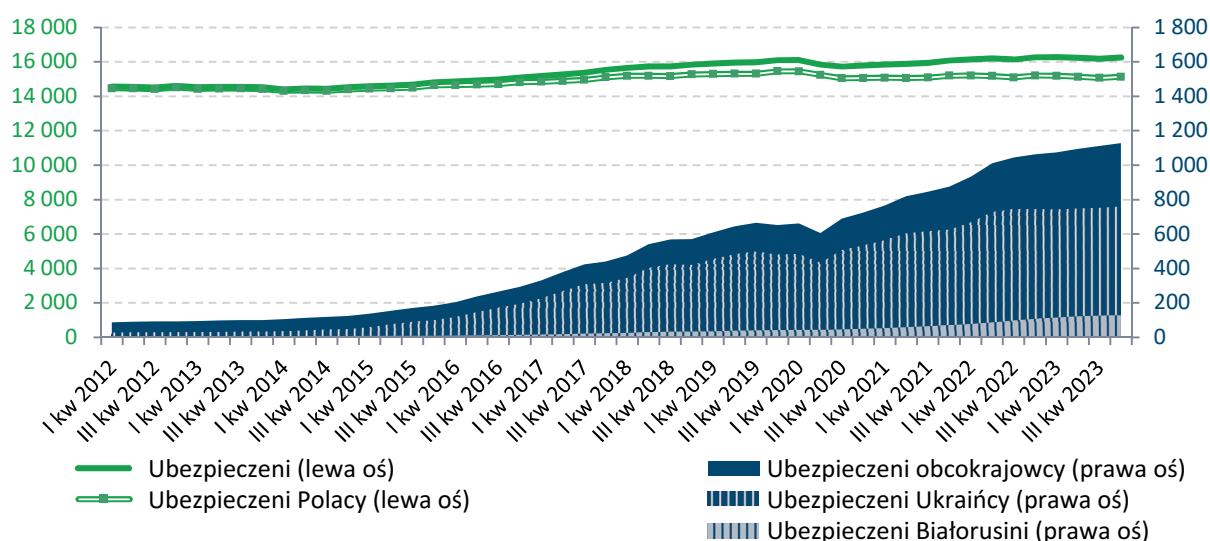
W trakcie 2023 roku wydatki na świadczenia emerytalno-rentowe okazały się wyższe od szacowanych na etapie prac nad nowelizacją ustawy budżetowej na skutek większej liczby osób pobierających emeryturę, jak również większej wysokości tego świadczenia. W związku z tym, po uzyskaniu zgody Ministra Finansów oraz pozytywnej opinii sejmowej Komisji Finansów Publicznych, Zarząd Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w grudniu 2023 r. dokonał zmiany planu FUS, która polegała na zwiększeniu wydatków funduszu na świadczenia emerytalno-rentowe o 838 672 tys. zł oraz zwiększeniu przychodów ze składek o tę samą kwotę.

1.3. Ubezpieczeni

Na koniec 2023 roku liczba osób ubezpieczonych w ZUS wyniosła 16 262 tys. i była o 11 tys. mniejsza niż rok wcześniej. Najliczniejszą grupę ubezpieczonych stanowili pracownicy (71,5%), a w dalszej kolejności osoby prowadzące działalność gospodarczą (10,8%) oraz osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej (8,3%).

W ogólnej liczbie ubezpieczonych 6,9% osób posiadało obywatelstwo inne niż polskie. Na koniec 2023 roku w ZUS było zarejestrowanych 1 128 tys. obcokrajowców, tj. o 6,1% więcej niż przed rokiem. W liczbie ubezpieczonych cudzoziemców 59,1% osób było pracownikami, 36,5% wykonywało pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej, a pozostali byli objęci innymi formami zatrudnienia. Najliczniejszą grupą obcokrajowców od wielu lat są obywatele Ukrainy. Na koniec 2023 roku stanowili oni 67,3% wszystkich obcokrajowców zarejestrowanych w ZUS, a ich liczba wyniosła 759 tys., co oznacza wzrost o 1,8% w stosunku do stanu na koniec 2022 r. Kolejną dużą grupą obcokrajowców są obywatele Białorusi. Na koniec 2023 roku w ZUS było zarejestrowanych 129 tys. osób z Białorusi i stanowili oni 11,5% wszystkich ubezpieczonych cudzoziemców. Liczba zarejestrowanych w ZUS obywateli Białorusi wzrosła o 19,7% w stosunku do stanu na koniec 2022 r.

Liczba ubezpieczonych i cudzoziemców zarejestrowanych w ZUS (stan na koniec 2023 r., w tys.)

Informacja
z wykonania planu
budżetu państwa w części 73 – ZUS
za 2023 rok

2. BUDŻET PAŃSTWA W CZĘŚCI 73 – ZUS

Tabela 2. Wykonanie planu dochodów budżetu państwa w części 73 – ZUS w 2023 r.

Treść		2022r.	2023 r.			
		Wykonanie	Plan po nowelizacji	Wykonanie	% wyk. planu	2022 r. = 100%
OGÓŁEM		194 419	145 309	269 033	185,1	138,4
Dział 753	Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	112 148	71 488	183 769	257,1	163,9
Rozdział 75303	Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	108 932	70 000	178 959	255,7	164,3
Rozdział 75313	Świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty ZUS i KRUS	3 156	1 451	4 761	328,1	150,9
Rozdział 75395	Pozostała działalność	60	37	49	132,4	81,7
Dział 853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 284	900	2 126	236,2	64,7
Rozdział 85347	Renta socjalna	3 249	900	2 093	232,6	64,4
Rozdział 85395	Pozostała działalność	35	0	33	x	94,3
Dział 855	Rodzina	78 987	72 921	83 138	114,0	105,3
Rozdział 85501	Świadczenie wychowawcze	x	x	350	x	x
Rozdział 85502	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	6	x	7	x	116,7
Rozdział 85504	Wspieranie rodziny	x	x	91	x	x
Rozdział 85512	Fundusz Alimentacyjny w likwidacji	78 981	72 921	82 669	113,4	104,7
Rozdział 85517	Rodzinny kapitał opiekuńczy	x	x	21	x	x

Dochody budżetu państwa w części 73 – ZUS w 2023 r. wyniosły 269 033 tys. zł, tj. 185,1% planu, i obejmowały przede wszystkim:

1. Zwrot środków wycofanych z OFE w kwocie 178 959 tys. zł w związku z realizacją art. 111a ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych¹. Dochody z tego tytułu stanowiły 255,7% planu i były wyższe od zakładanych o 108 959 tys. zł. Wynika zarówno z większej niż prognozowano liczby osób, których środki

¹ Dz.U. z 2023 r., poz. 930.

podlegały przekazaniu na dochody budżetu państwa, jak również z większej od planowanej przeciętnej kwoty zwrotu.

2. Środki uzyskane w wyniku likwidacji Funduszu Alimentacyjnego w kwocie 82 669 tys. zł. Zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych² ZUS prowadzi od dnia 1 maja 2004 r. likwidację Funduszu Alimentacyjnego. W trakcie jej trwania likwidator egzekwuje należności funduszu oraz reguluje jego zobowiązania powstałe przed jej rozpoczęciem. Stosownie do postanowień art. 69 ust. 1 wymienionej ustawy środki uzyskiwane w wyniku likwidacji funduszu podlegają przekazaniu na dochody budżetu państwa po zakończeniu każdego roku budżetowego do dnia 31 marca kolejnego roku.
3. Zwroty nienależnie pobranych świadczeń łącznie z należnymi od nich odsetkami:
 - świadczeń finansowanych z budżetu państwa zleconych do wypłaty ZUS w kwocie 4 761 tys. zł,
 - rent socjalnych wypłacanych przez ZUS do 31 grudnia 2019 r. oraz zasiłków i świadczeń przedemerytalnych wypłacanych przez ZUS do 31 grudnia 2008 r. w łącznej kwocie 2 093 tys. zł,
 - świadczeń wychowawczych w kwocie 350 tys. zł,
 - świadczeń z programu Dobry Start w kwocie 91 tys. zł,
 - jednorazowych dodatków pieniężnych realizowanych przez ZUS w 2016 r. oraz zapomóg pieniężnych realizowanych przez ZUS w 2007 r. w kwocie 33 tys. zł,
 - świadczeń z programu Rodzinny kapitał opiekuńczy w kwocie 21 tys. zł,
 - świadczeń rodzinnych wypłacanych przez ZUS do 31 sierpnia 2006 r. w kwocie 7 tys. zł.

² Dz.U. z 2024 r., poz. 323.

2.1. Wydatki budżetu państwa w części 73 – ZUS

Wydatki budżetu w części 73 – ZUS w 2023 r. wyniosły 105 353 929 tys. zł, tj. 96,4% planu po zmianach, i były wyższe od poniesionych w poprzednim roku o 29 799 126 tys. zł.

Tabela 3. Wykonanie planu wydatków budżetu państwa w części 73 – ZUS w 2023 r.

Treść		2022 r.		2023 r.				2022 r. = 100%
		Wykonanie	Plan po nowelizacji	Plan po zmianach	Wykonanie	% wyk. planu	% wyk. planu po zm.	
OGÓŁEM		75 554 803	114 358 488	109 332 247	105 353 929	92,1	96,4	139,4
Dział 753	Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	43 311 235	65 636 608	60 610 367	57 600 836	87,8	95,0	133,0
Rozdział 75303	Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	38 663 292	59 752 297	54 626 056	51 652 297	86,4	94,6	133,6
Rozdział 75310	Fundusz Emerytur Pomostowych	1 531 600	1 842 648	1 842 648	1 842 648	100,0	100,0	120,3
Rozdział 75313	Świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty ZUS i KRUS	3 115 885	4 041 119	4 141 119	4 105 430	101,6	99,1	131,8
Rozdział 75395	Pozostała działalność	458	544	544	461	84,7	84,7	100,7
Dział 851	Ochrona zdrowia	80 171	81 500	81 500	6 405	7,9	7,9	8,0
Rozdział 85156	Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	80 171	81 500	81 500	6 405	7,9	7,9	8,0
Dział 853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	175	221	221	156	70,6	70,6	89,1
Rozdział 85335	Refundacja ulg dla inwalidów wojennych i wojskowych z tytułu ubezpieczenia OC i AC	158	197	197	147	74,6	74,6	93,0
Rozdział 85395	Pozostała działalność	17	24	24	9	37,5	37,5	52,9
Dział 855	Rodzina	32 163 222	48 640 159	48 640 159	47 746 532	98,2	98,2	148,5
Rozdział 85501	Świadczenie wychowawcze	23 566 370	40 193 819	40 312 819	40 250 473	100,1	99,8	170,8
Rozdział 85504	Wspieranie rodziny	1 346 484	1 354 700	1 369 715	1 355 637	100,1	99,0	100,7
Rozdział 85511	Składki na ubezpieczenia społeczne, w tym za osoby przebywające na urloпах wychowawczych, za osoby pobierające zasiłek macierzyński oraz za osoby zatrudnione jako nianie	3 556 259	4 362 193	4 228 178	3 730 707	85,5	88,2	104,9
Rozdział 85514	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urloпах wychowawczych, za osoby zatrudnione jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem	76 673	80 447	80 447	71 465	88,8	88,8	93,2
Rozdział 85516	System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	181 190	200 000	200 000	178 397	89,2	89,2	98,5
Rozdział 85517	Rodzinny kapitał opiekuńczy	3 436 246	2 449 000	2 449 000	2 159 853	88,2	88,2	62,9

2.1.1. Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne

W 2023 roku wydatki w dziale 753 wyniosły 57 600 836 tys. zł, tj. 95,0% planu po zmianach, i były wyższe o 33,0% od wydatków poniesionych w roku 2022. Wydatki te objęły:

1. Dotację dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 51 652 297 tys. zł, co stanowiło 94,6% planu po zmianach. Dotacja ta była wyższa o 33,6% w stosunku do 2022 r.
2. Dotację dla Funduszu Emerytur Pomostowych w kwocie 1 842 648 tys. zł, co stanowiło 100,0% planu. Dotacja ta była wyższa o 20,3% w stosunku do 2022 r.
3. Świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone Zakładowi do wypłaty w kwocie 4 105 430 tys. zł (tj. 99,1% planu po zmianach), które wzrosły w stosunku do 2022 r. o 31,8%. W 2023 roku ZUS wypłacił między innymi:
 - 29,8 tys. (przeciętnie miesięcznie) rent inwalidom wojennym i wojskowym, świadczeń emerytalno-rentowych kombatantom oraz rent rodzinnych po inwalidach wojennych, wojskowych i kombatantach w łącznej kwocie 976 401 tys. zł,
 - 57,1 tys. (przeciętnie miesięcznie) rodzicielskich świadczeń uzupełniających w kwocie 596 855 tys. zł,
 - 97,9 tys. (przeciętnie miesięcznie) ryczałtów energetycznych w kwocie 287 344 tys. zł,
 - 34,8 tys. (przeciętnie miesięcznie) dodatków kombatanckich w kwocie 120 028 tys. zł,
 - ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy dla emerytów i rencistów kolejowych w kwocie 945 034 tys. zł,
 - 26,8 tys. (przeciętnie miesięcznie) świadczeń pieniężnych dla osób deportowanych i osadzonych w obozach pracy przymusowej w kwocie 77 779 tys. zł.
4. Renty odszkodowawcze wypłacane przez ZUS osobom poszkodowanym przez żołnierzy wojsk Federacji Rosyjskiej w kwocie 461 tys. zł.

2.1.2. Dział 851 – Ochrona zdrowia

W 2023 roku składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające renty inwalidów wojennych i wojskowych wypłacone w grudniu poprzedniego roku, a odprowadzone w styczniu 2023 r., wyniosły 6 405 tys. zł, tj. 7,9% planu po zmianach. Niskie wykonanie planu w tej pozycji wynika z wejścia w życie ustawy z dnia 16 listopada 2022 r. o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry oraz niektórych innych ustaw³. Na jej mocy wyłączono obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne za wybrane grupy ubezpieczonych, za które składka zdrowotna była dotychczas finansowana ze środków budżetu państwa, m.in. za osoby pobierające rentę przyznaną na podstawie przepisów o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz członków ich rodzin. Osoby te nadal pozostają w ubezpieczeniu zdrowotnym, lecz bez obowiązku comiesięcznego opłacania za nie składek na to ubezpieczenie.

³ Dz.U. z 2022 r., poz. 2770.

2.1.3. Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

Wydatki na pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w 2023 roku wyniosły ogółem 156 tys. zł, tj. 70,6% planu po zmianach. Wydatki te objęły:

1. Refundację ulg przysługujących inwalidom wojennym i wojskowym z tytułu ubezpieczenia OC i ubezpieczenia AC w kwocie 147 tys. zł.
2. Wypłaty z tytułu wyroków sądowych na podstawie ustawy z dnia 15 stycznia 2016 r. o jednorazowym dodatku pieniężnym⁴ na łączną kwotę 9 tys. zł.

2.1.4. Dział 855 – Rodzina

W 2023 roku wydatki w dziale Rodzina wyniosły ogółem 47 746 532 tys. zł, tj. 98,2% planu po zmianach, i były wyższe o 48,5% od wydatków poniesionych w 2022 r. Wydatki te objęły:

1. Wydatki na świadczenia wychowawcze w kwocie 40 250 473 tys. zł, z czego 40 191 827 tys. zł stanowiły wydatki na świadczenia, a 58 646 tys. zł – wynagrodzenie Zakładu z tytułu kosztów obsługi. Wydatki na świadczenia wzrosły w stosunku do 2022 r. o 70,7%. Tak duży wzrost był spowodowany tym, że do końca maja 2022 roku świadczenia te były realizowane przez dotychczasowe organy (gminy), natomiast świadczenia przyznane po 1 stycznia 2022 r. oraz wnioski złożone przez dotychczasowych świadczeniobiorców na kolejny okres były finansowane z części 73 – ZUS. W 2023 roku wypłaty były realizowane przez ZUS już w całym roku. W 2023 r. wypłacono świadczenia wychowawcze przeciętnie miesięcznie na 6 656,6 tys. dzieci.
2. Wydatki na świadczenia z programu Dobry Start w kwocie 1 355 637 tys. zł, z czego 1 345 280 tys. zł stanowiły wydatki na świadczenia (tj. o 0,7% więcej niż przed rokiem), a 1 357 tys. zł – wynagrodzenie Zakładu z tytułu kosztów obsługi. W 2023 roku wsparciem objęto 4 518,0 tys. uczniów.
3. Składki na ubezpieczenia społeczne w kwocie 3 730 707 tys. zł opłacane za osoby przebywające na urloпах wychowawczych, osoby pobierające zasiłek macierzyński, nianie oraz osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem. Składki te stanowiły 88,2% planu po zmianach, co wynika z niższych niż zaplanowano wydatków na składki za osoby pobierające zasiłek macierzyński. Jednocześnie były one wyższe o 4,9% w porównaniu do roku poprzedniego, głównie ze względu na większą kwotę składek opłaconych za osoby pobierające zasiłek macierzyński (o 5,2% r/r) oraz większą kwotę składek opłaconych za osoby przebywające na urlopie wychowawczym (o 7,6% r/r, co wiąże się ze wzrostem przeciętnej podstawy wymiaru składki).

⁴ Dz.U. z 2016 r., poz. 2011.

4. Składki zdrowotne w kwocie 71 465 tys. zł opłacane za osoby przebywające na urloпах wychowawczych, za nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem. Składki te stanowiły 88,8% planu po zmianach i były niższe o 6,8% w porównaniu do roku poprzedniego, głównie ze względu na spadek liczby osób przybywających na urlopie wychowawczym o 7,7% r/r.
5. Dofinansowanie obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku w kwocie 178 397 tys. zł, z czego 176 625 tys. zł stanowiły wydatki na świadczenia (o 1,7% mniej niż przed rokiem), a 1 772 tys. zł – wynagrodzenie Zakładu z tytułu kosztów obsługi. Program jest finansowany ze środków Funduszu Pracy oraz z budżetu państwa. W 2023 roku dofinansowanie wypłacono przeciętnie miesięcznie na 92 tys. dzieci.
6. Wydatki na świadczenia z programu Rodzinny kapitał opiekuńczy w kwocie 2 159 853 tys. zł, z czego 2 138 180 tys. zł stanowiły wydatki na świadczenia, a 21 673 tys. zł – wynagrodzenie Zakładu z tytułu kosztów obsługi. Wydatki na świadczenia były o 37,2% mniejsze niż przed rokiem, co wynika z mniejszej niż rok wcześniej liczby dzieci, na których świadczenie jest wypłacane w wysokości 1 000 zł. W 2023 roku wsparciem objęto średnio miesięcznie 194,1 tys. dzieci.

2.2. Wydatki budżetu państwa w części 73 – ZUS w układzie zadaniowym

Tabela 4. Wykonanie planu wydatków budżetu państwa w części 73 – ZUS w układzie zadaniowym w 2023 r.

Kod klasyfikacji zadaniowej	Nazwa funkcji/zadania/podzadania	Wydatki (w tys. zł)		% wyk. planu po zm.
		Plan po zmianach	Wykonanie	
OGÓŁEM		109 332 247	105 353 928	96,4
13.	Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny	109 170 300	105 276 058	96,4
13.2.	Świadczenia społeczne	109 170 300	105 276 058	96,4
13.2.1.	Świadczenia społeczne realizowane w ramach powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego	60 696 882	57 225 652	94,3
13.2.2.	Świadczenia zlecone ZUS do realizacji na mocy odrębnych ustaw	48 473 418	48 050 406	99,1
20.	Zdrowie	161 947	77 870	48,1
20.1.	System opieki zdrowotnej i dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej	161 947	77 870	48,1
20.1.3.	Opłacanie i refundacja składek na ubezpieczenie zdrowotne z budżetu państwa za osoby uprawnione	161 947	77 870	48,1

Wydatki budżetu państwa w części 73 – ZUS zostały pogrupowane w układzie zadaniowym na:

1. Wydatki związane z finansowaniem systemu ubezpieczenia społecznego oraz systemu zaopatrzenia społecznego w ramach funkcji 13. *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny*, z tytułu:

- dofinansowania Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz Funduszu Emerytur Pomostowych w celu uzupełnienia ich przychodów przeznaczonych na wypłatę należnych świadczeń,
 - sfinansowania składek na ubezpieczenia społeczne osobom korzystającym z urlopów wychowawczych, osobom pobierającym zasiłek macierzyński albo zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego, osobom sprawującym osobistą opiekę nad dziećmi oraz nianiom,
 - wypłaty świadczeń o charakterze zaopatrzeniowym lub rekompensacyjnym przyznawanych wybranym grupom osób, np. inwalidom wojennym, wojskowym i kombatantom oraz świadczeń wypłacanych na rzecz dzieci.
2. Wydatki związane z finansowaniem przez budżet państwa składek na ubezpieczenie zdrowotne dla wybranych grup ubezpieczonych i świadczeniobiorców (realizowane w ramach funkcji 20. Zdrowie). *Niskie wykonanie planu po zmianie wyniku ze zmiany przepisów o finansowaniu składek dla grupy świadczeniobiorców (więcej w pkt. 2.1.2.)*

Przy opracowaniu planu finansowego wydatków budżetu państwa w części 73 – ZUS w układzie zadaniowym odstąpiono od definiowania celów i mierników dla środków publicznych sklasyfikowanych w podzadaniach: 13.2.1. *Świadczenia społeczne realizowane w ramach powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego*, 13.2.2. *Świadczenia zlecone ZUS do realizacji na mocy odrębnych ustaw* oraz 20.1.3. *Opłacanie i refundacja składek na ubezpieczenie zdrowotne z budżetu państwa za osoby uprawnione* ze względu na „kategorię wydatków”. Możliwość taka została wskazana w Katalogu funkcji państwa, zadań, podzadań i działań budżetowych zaprezentowanym przez Ministerstwo Finansów. Wobec powyższego nie zdefiniowano celów i mierników dla wydatków budżetu państwa w części 73 – ZUS realizowanych w ramach tych podzadań oraz wydzielonych w nich działań.

Sprawozdanie
z wykonania planu finansowego
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
za 2023 rok

3. FUNDUSZ UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

3.1. Sytuacja finansowa FUS

W 2023 roku przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyniosły według przypisu 366 448 015 tys. zł (100,9% planu po zmianach) i były o 53 795 083 tys. zł, tj. o 17,2%, wyższe od przychodów osiągniętych w roku poprzednim. Koszty funduszu wyniosły 365 304 630 tys. zł, stanowiąc 99,7% planu po zmianach, i były wyższe o 54 370 535 tys. zł, tj. o 17,5%, w stosunku do roku poprzedniego. Stan funduszu na koniec 2023 roku wyniósł 10 171 124 tys. zł, tj. o 1 143 385 tys. zł więcej niż na początku roku.

Sytuacja finansowa funduszu w całym roku była bardzo dobra. Jednym z istotnych parametrów, który pozwala na obiektywną ocenę utrzymania zdolności funduszu do wypłaty świadczeń, jest wskaźnik pokrycia wydatków wpływami ze składek i ich pochodnych. Wskaźnik ten w 2023 roku osiągnął poziom 83,6% – po rekordowym 2022 r. był to drugi najlepszy wynik od 1999 r.

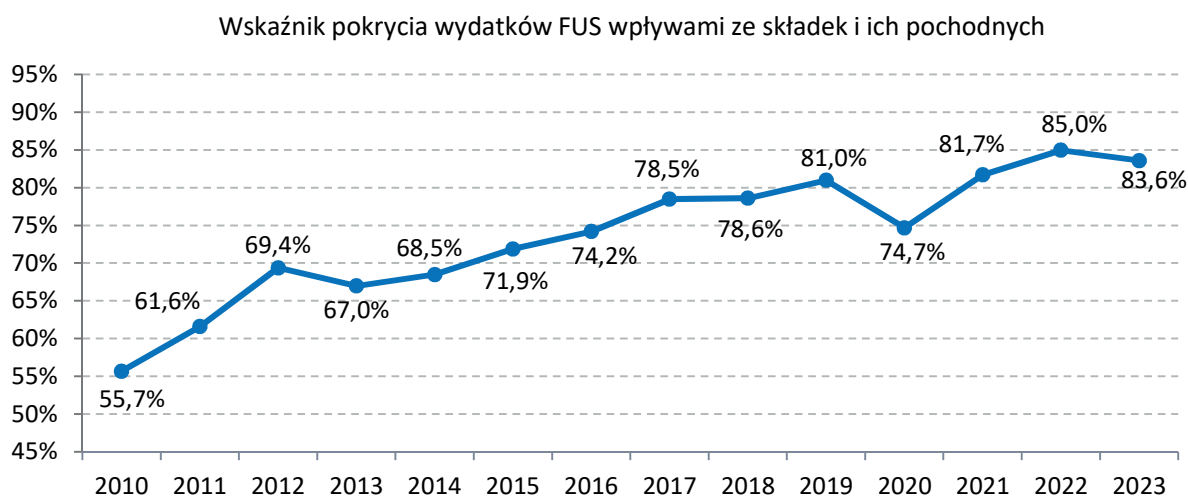

Tabela 5. Wykonanie planu finansowego FUS w 2023 r.

Część A

Treść	2022 r.	2023 r.			2022 r. =100%
	Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie	% wyk. planu po zm.	
	w tys. zł				
Zadania wynikające z ustaw	300 105 559	355 389 512	352 457 577	99,2	117,4
Emerytury	214 055 808	257 285 686	256 720 150	99,8	119,9
Renty	47 609 990	53 628 151	53 666 677	100,1	112,7
Dodatki do emerytur i rent: pielęgnacyjne, dla sierot zupełnych i za tajne nauczanie	7 696 284	9 155 601	9 146 175	99,9	118,8
Zasiłki chorobowe	14 582 003	16 758 675	15 703 589	93,7	107,7
Pozostałe zasiłki i świadczenia	15 929 407	18 144 750	16 936 921	93,3	106,3
Prewencja rentowa	140 603	302 237	179 623	59,4	127,8
Prewencja wypadkowa	91 464	114 412	104 442	91,3	114,2

Część B. Plan finansowy w układzie memoriałowym

Treść	2022 r.	2023 r.			
	Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie	% wyk. planu po zm.	2022 r. =100%
Stan funduszu na początek roku	7 308 902	9 027 739	9 027 739	100,0	123,5
Środki pieniężne	5 565 186	4 441 876	4 441 876	100,0	79,8
Należności	13 949 689	14 646 072	14 646 072	100,0	105,0
Zobowiązania, w tym z tytułu:	12 205 973	10 060 209	10 060 209	100,0	82,4
- zaciągniętego kredytu	0	0	0	x	x
- pożyczek z budżetu państwa	0	0	0	x	x
Przychody	312 652 932	363 120 053	366 448 015	100,9	117,2
Dotacje z budżetu państwa	38 663 292	57 634 776	51 652 297	89,6	133,6
Składki (przypis)	263 619 820	296 078 272	302 772 732	102,3	114,9
- fundusz emerytalny	163 748 778	184 056 860	188 325 349	102,3	115,0
- fundusz rentowy	68 701 914	77 095 025	78 914 285	102,4	114,9
- fundusz chorobowy	20 604 781	23 094 218	23 544 275	101,9	114,3
- fundusz wypadkowy	10 564 347	11 832 169	11 988 823	101,3	113,5
Wpłaty z OFE	6 768 425	6 961 905	7 640 934	109,8	112,9
Pozostałe przychody (przypis)	3 504 620	2 445 075	4 316 414	176,5	123,2
- fundusz emerytalny	2 467 453	1 706 640	2 854 813	167,3	115,7
- fundusz rentowy	766 152	536 974	987 642	183,9	128,9
- fundusz chorobowy	136 558	111 658	224 956	201,5	164,7
- fundusz wypadkowy	134 457	89 803	249 003	277,3	185,2
Pozostałe zwiększenia	96 775	25	65 638	x	67,8
- różnice kursowe	93	25	23	92,0	24,7
- inne	96 682	0	65 615	x	67,9
Koszty	310 934 095	366 236 309	365 304 630	99,7	117,5
Transfery na rzecz ludności	299 967 437	354 972 863	352 083 675	99,2	117,4
Emerytury i renty (łącznie z dodatkami)	269 362 082	320 069 438	319 533 001	99,8	118,6
Pozostałe świadczenia	30 605 355	34 903 425	32 550 674	93,3	106,4
Koszty bieżące:	5 150 241	5 600 810	5 462 404	97,5	106,1
Odpis na działalność ZUS	4 910 650	5 170 243	5 170 243	100,0	105,3
Prewencja rentowa	140 603	302 237	179 623	59,4	127,8
Prewencja wypadkowa	91 464	114 412	104 442	91,3	114,2
Koszt obsługi kredytów	0	5 000	0	0,0	x
Pozostałe koszty	7 524	8 918	8 096	90,8	107,6
Część składki na ubezpieczenie emerytalne odprowadzana do FRD	2 989 810	3 635 056	3 429 523	94,3	114,7
Pozostałe zmniejszenia	2 826 607	2 027 580	4 329 028	213,5	153,2
- rezerwy oraz odpisy aktualizujące należności	2 787 100	2 027 480	4 295 915	211,9	154,1
- różnice kursowe	139	100	360	360,0	259,0
- inne	39 368	0	32 753	x	83,2
Stan funduszu na koniec roku	9 027 739	5 911 483	10 171 124	172,1	112,7
Środki pieniężne	4 441 876	1 993 607	5 319 142	266,8	119,7
Należności	14 646 072	14 107 151	16 320 418	115,7	111,4
Zobowiązania, w tym z tytułu:	10 060 209	10 189 275	11 468 436	112,6	114,0
- zaciągniętego kredytu	0	0	0	x	x
- pożyczek z budżetu państwa	0	0	0	x	x

Część C. Dane uzupełniające

Treść	2022 r.	2023 r.			
	Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie	% wyk. planu po zm.	2022 r. =100%
	w tys. zł				
Koszty	305 023 733	360 573 673	357 635 916	99,2	117,2
Fundusz emerytalny	213 914 982	257 297 090	256 660 901	99,8	120,0
Emerytury	213 045 954	256 236 687	255 677 161	99,8	120,0
Wypłaty środków z subkonta*)	867 723	1 058 610	981 204	92,7	113,1
Pozostałe świadczenia	1 305	1 793	2 536	141,4	194,3
Fundusz rentowy	54 237 475	61 609 126	61 346 520	99,6	113,1
Renty	44 009 447	49 744 050	49 810 320	100,1	113,2
Emerytury przyznane z urzędu zamiast renty	1 009 854	1 048 999	1 042 989	99,4	103,3
Dodatki do emerytur i rent: pielęgnacyjne, dla sierot zupełnych i za tajne nauczanie	7 476 002	8 903 819	8 895 044	99,9	119,0
Zasiłki pogrzebowe	1 600 416	1 607 829	1 416 749	88,1	88,5
Pozostałe świadczenia	1 153	2 192	1 795	81,9	155,7
Prewencja rentowa	140 603	302 237	179 623	59,4	127,8
Fundusz chorobowy	26 879 477	30 887 516	28 917 428	93,6	107,6
Zasiłki chorobowe	13 886 881	15 950 540	14 906 040	93,5	107,3
Zasiłki macierzyńskie	9 131 114	10 311 779	9 538 297	92,5	104,5
Zasiłki opiekuńcze	1 499 045	1 784 280	1 648 278	92,4	110,0
Świadczenia rehabilitacyjne	2 352 198	2 828 575	2 812 740	99,4	119,6
Pozostałe świadczenia	2 715	3 425	3 977	116,1	146,5
Wynagrodzenia dla płatników składek	7 524	8 917	8 096	90,8	107,6
Fundusz wypadkowy	5 081 149	5 604 698	5 540 824	98,9	109,0
Renty	3 600 543	3 884 101	3 856 357	99,3	107,1
Dodatki do rent: pielęgnacyjne i dla sierot zupełnych	220 282	251 782	251 131	99,7	114,0
Zasiłki chorobowe	695 122	808 135	797 549	98,7	114,7
Jednorazowe odszkodowania	325 685	367 910	354 631	96,4	108,9
Świadczenia rehabilitacyjne	146 824	176 093	175 206	99,5	119,3
Pozostałe świadczenia	1 229	2 264	1 508	66,6	122,7
Prewencja wypadkowa	91 464	114 412	104 442	91,3	114,2
Pozostałe wydatki	0	1	0	x	x
Odpis na działalność ZUS	4 910 650	5 170 243	5 170 243	100,0	105,3
Koszt obsługi kredytów	0	5 000	0	x	x

*) Środki gwarantowane oraz jednorazowe wypłaty, ustalane ze składek zewidencjonowanych na subkoncie, o których mowa w art. 54 pkt 10 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2023 r., poz. 1230 z późn. zm.).

3.2. Przychody

3.2.1. Przychody ze składek na FUS

Główną pozycję przychodów funduszu stanowiły składki na ubezpieczenia społeczne, które w 2023 r. wg przypisu wyniosły 302 772 732 tys. zł, tj. 102,3% planu po zmianach, i wzrosły w stosunku do 2022 r. o 14,9%. Wpływy składek w 2023 roku wyniosły 300 561 958 tys. zł, tj. 102,5% planu po zmianach, i były o 15,3% wyższe niż rok wcześniej. Wskaźnik ściągłości składek rozumiany jako stosunek wpływów z tytułu składek do ich przypisu w danym roku wyniósł 99,3% i był wyższy od osiągniętego w 2022 r. o 0,4 pp.

3.2.2. Dotacja z budżetu

Dotacja z budżetu państwa w 2023 r. wyniosła 51 652 297 tys. zł, co stanowiło 89,6% planu po zmianach, i była o 10 982 479 tys. zł mniejsza niż ujęto w ustawie budżetowej przed nowelizacją. Niższe od zakładanego wykorzystanie dotacji było możliwe dzięki wysokim przychodom ze składek. W stosunku do roku poprzedniego dotacja była większa o 12 989 005 tys. zł.

W kwocie dotacji z budżetu państwa są ujęte środki przekazane z budżetu państwa na zrefundowanie składek przekazywanych do otwartych funduszy emerytalnych. W 2023 roku kwota ta wyniosła 4 303 792 tys. zł i wzrosła o 9,4% w stosunku do poprzedniego roku.

3.2.3. Wpłaty z OFE

W 2023 roku do FUS przekazano środki zgromadzone na rachunkach członków OFE w związku z ukończeniem wieku niższego o 10 lat od wieku emerytalnego (na podstawie art. 111c ust. 1 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych⁵) w kwocie 7 640 934 tys. zł, co stanowi 109,8% planu po zmianach. Kwota ta była wyższa w porównaniu do roku poprzedniego o 12,9%, co wynika z lepszej koniunktury na rynkach akcji, która przełożyła się na wyższe wyceny aktywów OFE.

3.2.4. Pozostałe przychody

Pozostałe przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych według przypisu w 2023 r. wyniosły 4 316 414 tys. zł, tj. 176,5% planu po zmianach. Złożyły się na nie głównie:

- wpłacane przez płatników odsetki od nieterminowego opłacania składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 3 493 175 tys. zł,
- wpłaty z IKE, PPE oraz PPK w łącznej kwocie 231 171 tys. zł,
- oprocentowanie środków na rachunkach bankowych oraz na rachunkach lokat terminowych w łącznej kwocie 221 826 tys. zł,
- zwrot nienależnie pobranych świadczeń w wysokości 197 524 tys. zł.

3.2.5. Pozostałe zwiększenia

Pozostałe zwiększenia w 2023 r. ukształtowały się na poziomie 65 638 tys. zł i objęły głównie rozwiązanie rezerw na świadczenia niezgłoszone do końca roku bilansowego oraz rozwiązanie odpisów aktualizujących należności od OFE.

3.3. Koszty

W 2023 roku koszty funduszu wyniosły 365 304 630 tys. zł, stanowiąc 99,7% planu po zmianach, i były wyższe o 54 370 535 tys. zł, tj. o 17,5%, w stosunku do roku poprzedniego.

⁵ Dz.U. z 2023 r. poz. 930.

3.3.1. Świadczenia pieniężne

Wydatki na świadczenia pieniężne w 2023 r. ukształtowały się na poziomie 99,2% planu po zmianach i wyniosły 352 083 675 tys. zł. W porównaniu do 2022 r. wzrosły one o 17,4%.

3.3.2. Emerytury i renty

Wydatki na świadczenia emerytalno-rentowe wyniosły 319 533 001 tys. zł i były mniejsze o 536 437 tys. zł, tj. o 0,2%, od zakładanych w planie po zmianach. W stosunku do roku poprzedniego odnotowano wzrost wydatków na te świadczenia o 50 170 919 tys. zł, tj. o 18,6%. Przeciętna miesięczna wypłata świadczenia emerytalno-rentowego w 2023 r. wyniosła 3 227,34 zł⁶ i była niższa od planowanej o 0,1% oraz wyższa o 17,1% w stosunku do roku poprzedniego. Wynika to głównie z przeprowadzenia waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych wskaźnikiem 114,8%, ale nie mniej niż 250 zł. Miesięczny skutek waloryzacji emerytur i rent wypłacanych z FUS wyniósł 3 445,7 mln zł. Przeciętna miesięczna liczba osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w 2023 r. ukształtowała się na poziomie 8 231,4 tys. i była o 0,03% niższa od planowanej. Liczba wypłacanych emerytur i rent wzrosła w ujęciu rocznym (grudzień 2023 r. do grudnia 2022 r.) o 119,0 tys., co w głównej mierze wynika z rosnącej liczby świadczeń emerytalnych.

Wydatki na emerytury wyniosły 256 720 150 tys. zł, z tego z funduszu emerytalnego 255 677 161 tys. zł, a z funduszu rentowego 1 042 989 tys. zł. Wydatki na emerytury były niższe o 565 536 tys. zł (o 0,2%) od zakładanych w planie po zmianach oraz wyższe o 42 664 342 tys. zł (o 19,9%) w porównaniu do 2022 r. Przeciętna miesięczna liczba wypłaconych emerytur w 2023 r. wyniosła 6 470,8 tys. i była wyższa o 157,7 tys. od liczby emerytur wypłacanych w 2022 r. Przeciętna miesięczna wypłata emerytury w 2023 r. wyniosła 3 343,25 zł i była wyższa od wypłacanej w poprzednim roku o 17,2%.

Wydatki na renty wyniosły 53 666 677 tys. zł, z tego finansowane z funduszu rentowego 49 810 320 tys. zł, natomiast z funduszu wypadkowego 3 856 357 tys. zł. Wydatki na renty były wyższe o 38 526 tys. zł od zakładanych w planie po zmianach i wyższe o 6 056 687 tys. zł, tj. o 12,7%, w stosunku do 2022 r. Przeciętna miesięczna liczba rent rodzinnych w 2023 r. wyniosła 1 207,7 tys., co oznacza spadek o 10,0 tys. w stosunku do 2022 r. Przeciętna wypłata renty rodzinnej finansowanej z FUS wyniosła 2 933,28 zł i była wyższa o 15,6% od wypłacanej w 2022 r. Przeciętna miesięczna liczba rent z tytułu niezdolności do pracy w 2023 r. wyniosła 552,9 tys. i była mniejsza o 38,7 tys. w stosunku do 2022 r., co wynikało przede wszystkim z zamian rent z tytułu niezdolności do pracy na emeryturę. Przeciętna wypłata renty z tytułu niezdolności do pracy finansowanej z FUS w 2023 r. wyniosła 2 593,64 zł i była wyższa o 16,1% od wypłacanej w roku 2022.

⁶ Przeciętne liczby świadczeń oraz ich wysokości podajemy łącznie ze świadczeniami realizowanymi na mocy umów międzynarodowych, bez osób posiadających także prawo do świadczenia rolniczego.

Tabela 6. Informacja o emerytach i rencistach otrzymujących świadczenie w 2023 r.

Wyszczególnienie	Liczba osób	Przeciętna wysokość świadczenia
Emerytury	6 470,8 tys.	3 343,25 zł
Renty rodzinne	1 207,7 tys.	2 933,28 zł
Renty z tytułu niezdolności do pracy	552,9 tys.	2 593,64 zł

Dodatki do emerytur i rent: pielęgnacyjne, dla sierot zupełnych i za tajne nauczanie wyniosły 9 146 175 tys. zł i były niższe o 9 426 tys. zł od planowanych oraz wyższe o 1 449 891 tys. zł (o 18,8%) w porównaniu do 2022 r. Przeciętna miesięczna liczba tych dodatków ukształtowała się na poziomie 2 582,4 tys., przy czym z funduszu rentowego wypłacono dodatki dla 2 510,5 tys. osób, a z funduszu wypadkowego dla 71,9 tys. osób.

3.3.3. Pozostałe świadczenia

Koszty pozostałych świadczeń w 2023 roku wyniosły 32 550 674 tys. zł, tj. 93,3% planu po zmianach, i wzrosły w stosunku do 2022 r. o 6,4%.

Największą pozycję tej kategorii wydatków (48,2%) stanowiły zasiłki chorobowe, które wyniosły 15 703 589 tys. zł, tj. 93,7% planu po zmianach. Wydatki te zwiększyły się o 7,7% w stosunku do 2022 r., co stanowiło wypadkową mniejszej o 4,5% liczby dni zasiłkowych oraz wyższej o 12,8% przeciętnej wysokości zasiłku.

Wydatki na zasiłki macierzyńskie ukształtowały się na poziomie 9 538 297 tys. zł, tj. 92,5% planu po zmianach, i wzrosły w stosunku do 2022 r. o 4,5%. Liczba dni zasiłkowych w 2023 r. była niższa o 6,6% w relacji do 2022 r., a przeciętna wysokość zasiłku – wyższa o 11,9%.

Wydatki na świadczenia rehabilitacyjne wyniosły 2 987 945 tys. zł, tj. 99,4% planu po zmianach, i wzrosły o 19,6% w stosunku do 2022 r. Wzrost w stosunku do roku poprzedniego był spowodowany wzrostem wysokości świadczenia o 13,0% oraz wzrostem o 5,8% liczby pobranych świadczeń.

Wydatki na zasiłki opiekuńcze wyniosły 1 648 278 tys. zł, tj. 92,4% planu po zmianach, i wzrosły o 10,0% w stosunku do roku poprzedniego ze względu na wyższą o 13,1% przeciętną wysokość świadczenia.

Kwota wydatków na zasiłki pogrzebowe wyniosła 1 416 749 tys. zł, tj. 88,1% planu po zmianach, i była niższa o 11,5% w stosunku do roku poprzedniego. W 2023 roku wypłacono 354,5 tys. zasiłków pogrzebowych, tj. o 46,0 tys. mniej niż przed rokiem.

Wydatki na jednorazowe wypłaty środków zewidencjonowanych na subkontach osób zmarłych wyniosły 981 204 tys. zł, tj. 92,7% planu po zmianach, i wzrosły w stosunku do 2022 r. o 13,1% w wyniku wzrostu przeciętnej wypłaty o 7,8% oraz wzrostu liczby wypłat o 4,9%.

3.3.4. Koszty bieżące

Koszty bieżące obejmują między innymi odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wydatki na prewencje rentową i wypadkową oraz wynagrodzenia dla płatników składek. W 2023 roku koszty te wyniosły 5 462 404 tys. zł i stanowiły 97,5% kwoty przyjętej w planie po zmianach.

3.3.5. Odpis na działalność ZUS

Odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za rok 2023 wyniósł 5 170 243 tys. zł, tj. 100% planu, i zwiększył się o 5,3% w stosunku do poprzedniego roku.

3.3.6. Prewencje rentowa i wypadkowa

Wydatki na prewencję rentową wyniosły 179 623 tys. zł i stanowiły 59,4% planu po zmianach, co było związane z mniejszą od zakładanej liczbą osób, które były poddane rehabilitacji leczniczej. Leczeniem rehabilitacyjnym objęto 48,4 tys. ubezpieczonych, tj. o 1,6 tys. osób mniej niż w 2022 r.

Koszty prewencji wypadkowej wyniosły 104 442 tys. zł, tj. 91,3% planu, i objęły przede wszystkim dofinansowanie działań prowadzonych przez płatników składek skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej.

3.3.7. Wynagrodzenia dla płatników składek

Wynagrodzenia dla płatników składek z tytułu wykonywania zadań związanych z ustalaniem prawa do świadczeń i ich wysokości oraz wypłatą świadczeń z ubezpieczenia chorobowego wyniosły 8 096 tys. zł, tj. 90,8% planu.

3.3.8. Koszty obsługi kredytów

W 2023 roku fundusz nie zaciągał kredytów, w związku z czym nie poniósł kosztów z tego tytułu.

3.3.9. Część składki na ubezpieczenie emerytalne odprowadzana do FRD

Część składki na ubezpieczenie emerytalne, która jest odprowadzana do FRD, w 2023 r. wyniosła 3 429 523 tys. zł, tj. 94,3% kwoty zaplanowanej, i była o 14,7% większa niż rok wcześniej.

3.3.10. Pozostałe zmniejszenia

Pozostałe zmniejszenia w 2023 r. ukształtowały się na poziomie 4 329 028 tys. zł. Na powyższą kwotę złożyły się przede wszystkim utworzone odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu odsetek od składek w kwocie 2 618 355 tys. zł oraz utworzone odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu składek w kwocie 1 535 529 tys. zł. Należy zaznaczyć, że jest to pozycja o charakterze memoriałowym, niestanowiąca wydatku kasowego.

3.4. Stan funduszu na koniec roku

Stan funduszu na koniec 2023 roku wyniósł 10 171 124 tys. zł, przy czym:

– stan środków pieniężnych	5 319 142 tys. zł,
– należności	16 320 418 tys. zł,
z tego z tytułu:	
– składek na ubezpieczenia społeczne oraz ich pochodnych (po pomniejszeniu o dokonane odpisy aktualizujące)	10 678 214 tys. zł,
– wypłat świadczeń pierwszych terminów stycznia 2024 r.	3 192 267 tys. zł,
– pozostałych należności	2 449 937 tys. zł,
– zobowiązania	11 468 436 tys. zł,
z tego z tytułu:	
– rozrachunków z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne	5 533 105 tys. zł,
– podatku dochodowego i składek na ubezpieczenie zdrowotne od wypłaconych świadczeń	3 608 870 tys. zł,
– rezerw	1 224 152 tys. zł,
– pozostałych zobowiązań	1 102 309 tys. zł.

Należności funduszu na koniec 2023 r. zwiększyły się w stosunku do stanu na koniec 2022 r. o 1 674 346 tys. zł oraz były większe od kwoty ujętej w planie po zmianach o 2 213 267 tys. zł. W obu przypadkach wzrost był spowodowany większymi należnościami od płatników składek oraz większą kwotą rozrachunków z tytułu wypłaty świadczeń pierwszych terminów stycznia.

Zobowiązania funduszu na koniec 2023 r. były wyższe od stanu na koniec 2022 r. o 1 408 227 tys. zł ze względu na większe kwoty podatku dochodowego i składki na ubezpieczenie zdrowotne od wypłaconych świadczeń, a także wyższych zobowiązań z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne. W stosunku do kwoty w planie po zmianach zobowiązania były większe o 1 279 161 tys. zł ze względu na wyższe od zaplanowanych nadpłaty na kontach płatników składek.

3.5. Wykonanie planu FUS w układzie zadaniowym

Tabela 7. Wykonanie planu finansowego FUS w układzie zadaniowym w 2023 r.

Kod klasyfikacji zadaniowej	Nazwa funkcji/zadania/podzadania	Wydatki (w tys. zł)		% wyk. planu po zm.
		Plan po zmianach	Wykonanie	
OGÓŁEM		364 208 729	360 975 602	99,1
13.	Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny	364 208 729	360 975 602	99,1
13.2.	Świadczenia społeczne	364 208 729	360 975 602	99,1
13.2.1.	Świadczenia społeczne realizowane w ramach powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego	364 208 729	360 975 602	99,1

Wydatki funduszu zrealizowane w ramach zadania 13.2. *Świadczenia społeczne* były przeznaczone na sfinansowanie:

- świadczeń o charakterze ubezpieczeniowym, m.in. emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy, rent rodzinnych, dodatków pielęgnacyjnych, dodatków dla sierot zupełnych, zasiłków (chorobowych, macierzyńskich, opiekuńczych oraz pogrzebowych), świadczeń rehabilitacyjnych, jednorazowych odszkodowań powypadkowych,
- prewencji rentowej i wypadkowej,
- wydatków o charakterze administracyjnym przeznaczonych na działalność ZUS jako dysponenta FUS (w formie odpisu) oraz wynagrodzenie należne płatnikom składek z tytułu wypłacania zatrudnionym świadczeń z ubezpieczenia chorobowego.

Przy opracowaniu planu finansowego w układzie zadaniowym na rok 2023 dla wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odstąpiono od definiowania celów i mierników dla środków publicznych sklasyfikowanych w podzadaniu 13.2.1. *Świadczenia społeczne realizowane w ramach powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego* ze względu na „kategorię wydatków”. Możliwość taka została wskazana w Katalogu funkcji państwa, zadań, podzadań i działań budżetowych zaprezentowanym przez Ministerstwo Finansów. Wobec powyższego nie zdefiniowano celów i mierników dla wydatków FUS realizowanych w ramach tego podzadania oraz wydzielonych w nim działań.

Sprawozdanie
z wykonania planu finansowego
Funduszu Emerytur Pomostowych
za 2023 rok

4. FUNDUSZ EMERYTUR POMOSTOWYCH

4.1. Sytuacja finansowa FEP

Przychody i koszty Funduszu Emerytur Pomostowych w 2023 r. zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 8. Wykonanie planu finansowego FEP w 2023 r.

Część A

Treść	2022 r.	2023 r.			
	Wykonanie	Plan	Wykonanie	% wyk. planu	2022 r. = 100%
	w tys. zł				
Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	1 809 995	2 351 842	2 258 127	96,0	124,8
Emerytury pomostowe	1 809 946	2 351 654	2 258 057	96,0	124,8
Pozostałe świadczenia	49	188	70	37,2	142,9

Część B. Plan finansowy w układzie memoriałowym

Treść	2022 r.	2023 r.			
	Wykonanie	Plan	Wykonanie	% wyk. planu	2022 r. = 100%
	w tys. zł				
Stan funduszu na początek roku	73 316	133 744	159 737	119,4	217,9
Środki pieniężne	90 575	142 454	177 298	124,5	195,7
Ulokowane środki finansowe	0	0	0	x	x
Należności	17 312	20 290	17 018	83,9	98,3
Zobowiązania	34 571	29 000	34 579	119,2	100,0
Przychody	1 904 467	2 244 690	2 288 204	101,9	120,1
Dotacja z budżetu państwa	1 531 600	1 842 648	1 842 648	100,0	120,3
Składki (przypis)	361 959	392 643	427 326	108,8	118,1
Pozostałe przychody (przypis)	10 908	9 399	17 171	182,7	157,4
Pozostałe zwiększenia	0	0	1 059	x	x
Koszty	1 818 046	2 358 957	2 265 701	96,0	124,6
Transfery na rzecz ludności	1 809 995	2 351 842	2 258 127	96,0	124,8
Emerytury pomostowe	1 809 946	2 351 654	2 258 057	96,0	124,8
Pozostałe świadczenia	49	188	70	37,2	142,9
Odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	4 592	4 829	4 829	100,0	105,2
Pozostałe zmniejszenia	3 459	2 286	2 745	120,1	79,4
Stan funduszu na koniec roku	159 737	19 477	182 240	935,7	114,1
Środki pieniężne	177 298	30 000	25	0,1	0,0
Ulokowane środki finansowe	0	0	205 784	x	x
Należności	17 018	22 800	15 469	67,8	90,9
Zobowiązania	34 579	33 323	39 038	117,2	112,9

4.2. Przychody

Przychody funduszu w 2023 roku według przypisu wyniosły 2 288 204 tys. zł, tj. 101,9% planu. Głównym źródłem przychodów FEP (80,5%) była dotacja z budżetu państwa w kwocie 1 842 648 tys. zł, co stanowiło 100,0% kwoty planowanej na ten rok.

Składki na FEP według przypisu wyniosły 427 326 tys. zł, tj. 108,8% planu, i wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 18,1%. Wpływy ze składek wyniosły 426 519 tys. zł, co stanowiło 109,7% planu, i w porównaniu do roku 2022 zwiększyły się o 17,6%.

Pozostałe przychody Funduszu Emerytur Pomostowych według przypisu w 2023 r. wyniosły 17 171 tys. zł, co stanowiło 182,7% planu, oraz wzrosły o 57,4% w stosunku do roku poprzedniego. W obu przypadkach główną przyczyną wzrostu były wysokie przychody z tytułu oprocentowania środków na rachunkach bankowych i rachunkach lokat terminowych oraz przychody pochodzące z odsetek od należności z tytułu składek.

Pozostałe zwiększenia funduszu w 2023 r. ukształtowały się na poziomie 1 059 tys. zł i objęły głównie rozwiązanie rezerw na świadczenia niezgłoszone do końca roku bilansowego.

4.3. Koszty

Koszty funduszu w 2023 r. wyniosły 2 265 701 tys. zł, stanowiąc 96,0% planu, i wzrosły w porównaniu do 2022 r. o 24,6%. Główną ich pozycją były emerytury pomostowe wraz z odsetkami za opóźnienia w ustalaniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, które wyniosły 2 258 127 tys. zł. Wydatki na świadczenia były mniejsze od zakładanych ze względu na niższą od planowanej liczbę świadczeń oraz mniejszą przeciętną wysokość świadczenia.

Przeciętna wysokość wypłacanego świadczenia wyniosła 4 572,48 zł i była niższa od planowanej o 1,3%. Jednocześnie była ona wyższa o 20,1% w stosunku do roku poprzedniego z powodu przeprowadzonej w marcu 2023 r. waloryzacji wskaźnikiem 114,8% (nie mniej niż 250 zł). Miesięczny skutek waloryzacji emerytur pomostowych w marcu 2023 r. wyniósł ponad 22,2 mln zł. Przeciętna miesięczna liczba świadczeniobiorców ukształtowała się na poziomie 41,2 tys. osób i była wyższa o 3,9% w stosunku do 2022 r., co wynika z dużej liczby (10,2 tys.) nowo przyznanych emerytur pomostowych.

Odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za rok 2023 wyniósł 4 829 tys. zł i był wyższy o 5,2% w stosunku do 2022 roku.

Pozostałe zmniejszenia w 2023 r. ukształtowały się na poziomie 2 745 tys. zł i obejmowały głównie utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu składek (1 369 tys. zł) oraz z tytułu odsetek od składek (1 186 tys. zł). Należy zaznaczyć, że jest to pozycja o charakterze memoriałowym, która nie stanowi wydatku kasowego.

4.4. Stan funduszu na koniec roku

Stan funduszu na koniec roku wyniósł 182 240 tys. zł, z tego:

– stan środków pieniężnych 25 tys. zł,

- ulokowane środki finansowe 205 784 tys. zł,
- należności 15 469 tys. zł,
- zobowiązania 39 038 tys. zł.

Należności funduszu na koniec 2023 r. były o 7 331 tys. zł mniejsze od planowanych, głównie z powodu mniejszych od zakładanych należności z tytułu składek oraz mniejszej kwoty rozrachunków z tytułu wypłaty świadczeń pierwszych terminów stycznia.

Zobowiązania funduszu na koniec 2023 r. były większe od planowanych o 5 715 tys. zł na skutek większych zobowiązań z tytułu podatku dochodowego.

4.5. Wykonanie planu FEP w układzie zadaniowym

Tabela 9. Wykonanie planu finansowego FEP w układzie zadaniowym w 2023 r.

Kod klasyfikacji zadaniowej	Nazwa funkcji/zadania/podzadania	Wydatki (w tys. zł)		% wyk. planu
		Plan	Wykonanie	
OGÓŁEM		2 356 671	2 262 956	96,0
13.	Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny	2 356 671	2 262 956	96,0
13.2.	Świadczenia społeczne	2 356 671	2 262 956	96,0
13.2.1.	Świadczenia społeczne realizowane w ramach powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego	2 356 671	2 262 956	96,0

Wydatki funduszu realizowane w ramach zadania 13.2. *Świadczenia społeczne* zostały przeznaczone na sfinansowanie:

- świadczeń emerytalnych należnych osobom wykonującym prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze,
- odpisu na działalność ZUS, jako dysponenta Funduszu Emerytur Pomostowych, w związku m.in. z ustalaniem, wymierzaniem i pobieraniem składek na FEP oraz ustalaniem uprawnień i wypłatą emerytur pomostowych.

Przy opracowaniu planu finansowego w układzie zadaniowym na rok 2023 dla wydatków Funduszu Emerytur Pomostowych odstąpiono od definiowania celów i mierników dla środków publicznych sklasyfikowanych w podzadaniu 13.2.1. *Świadczenia społeczne realizowane w ramach powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego* ze względu na „kategorię wydatków”. Możliwość taka została wskazana w Katalogu funkcji państwa, zadań, podzadań i działań budżetowych zaprezentowanym przez Ministerstwo Finansów. Wobec powyższego nie zdefiniowano celów i mierników dla wydatków FEP realizowanych w ramach tego podzadania oraz wydzielonych w nim działań.

Sprawozdanie
z wykonania planu finansowego
Funduszu Rezerwy Demograficznej
za 2023 rok

5. FUNDUSZ REZERWY DEMOGRAFICZNEJ

5.1. Sytuacja finansowa FRD

Przychody i koszty Funduszu Rezerwy Demograficznej w 2023 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Wykonanie planu finansowego FRD w 2023 r.

Treść	2022 r.	2023 r.			
	Wykonanie	Plan	Wykonanie	% wyk. planu	2022 r. = 100%
	w tys. zł				
Stan funduszu na początek roku	52 314 369	56 477 207	56 704 640	100,4	108,4
Środki pieniężne	4	50	8	16,0	200,0
Ulokowane środki finansowe	40 751 947	44 921 135	45 142 045	100,5	110,8
Należności	11 562 524	11 556 112	11 562 692	100,1	100,0
Zobowiązania	106	90	105	116,7	99,1
Przychody	4 967 684	5 459 176	7 312 418	133,9	147,2
Wpływy ze składek na fundusze celowe	2 989 810	3 627 244	3 429 523	94,5	114,7
Pozostałe przychody	1 392 570	1 831 932	3 882 158	211,9	278,8
Wpływy z prywatyzacji	585 304	0	737	x	0,1
Koszty	577 413	2 669	2 064	77,3	0,4
Wydatki bieżące	2 291	2 669	2 064	77,3	90,1
Wynik z wyceny papierów wartościowych	575 122	0	0	x	x
Stan funduszu na koniec roku	56 704 640	61 933 714	64 014 994	103,4	112,9
Środki pieniężne	8	50	620	x	x
Ulokowane środki finansowe	45 142 045	50 369 032	47 471 637	94,2	105,2
Należności	11 562 692	11 564 722	16 542 858	143,0	143,1
Zobowiązania	105	90	121	134,4	115,2

5.2. Przychody

Przychody funduszu w 2023 roku wyniosły 7 312 418 tys. zł i były o 33,9% wyższe od założonych w planie oraz o 47,2% wyższe od przychodów osiągniętych w 2022 r.

Przychody pochodzące z części składki na ubezpieczenie emerytalne (w wysokości 0,35% podstawy wymiaru składek na to ubezpieczenie) wyniosły 3 429 523 tys. zł, tj. 94,5% kwoty planowanej, i były o 14,7% wyższe od kwoty uzyskanej z tego tytułu w 2022 r. Pozostałe przychody wyniosły 3 882 158 tys. zł i były wyższe od uzyskanych w roku poprzednim o 178,8%. Złożyły się na nie głównie środki uzyskane w wyniku działalności inwestycyjnej funduszu.

W 2023 roku fundusz został zasilony środkami pochodzącymi z prywatyzacji mienia Skarbu Państwa w kwocie 737 tys. zł.

5.3. Koszty

Koszty funduszu w 2023 roku wyniosły 2 064 tys. zł i obejmowały głównie opłaty na rzecz biur maklerskich, KDPW i NBP, a także koszt badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta.

5.4. Stan funduszu na koniec roku

Stan funduszu na koniec roku wyniósł 64 014 994 tys. zł, z tego:

– stan środków pieniężnych	620 tys. zł,
– ulokowane środki finansowe	47 471 637 tys. zł,
– należności	16 542 858 tys. zł,
– zobowiązania	121 tys. zł.

Ulokowane środki finansowe na koniec roku były niższe od zakładanych w planie o 2 897 395 tys. zł ze względu na pożyczkę udzieloną Funduszowi Solidarnościowemu w kwocie 5 000 000 tys. zł. Udzielona pożyczka, jak również pożyczki udzielone Funduszowi Solidarnościowemu w 2020 r. oraz należności powstałe w wyniku zaliczkowego przekazywania składek złożyły się na stan należności FRD na koniec roku, które były wyższe od zakładanych w planie o 43,0%.

5.5. Aktywa finansowe FRD

Na dzień 31 grudnia 2023 r. wartość aktywów finansowych Funduszu Rezerwy Demograficznej łącznie ze środkami pieniężnymi na rachunku bankowym wyniosła 47 472 257 tys. zł i zwiększyła się o kwotę 2 330 204 tys. zł w porównaniu do stanu na koniec 2022 r. Wypracowana stopa zwrotu z całości aktywów funduszu w 2023 roku wyniosła 9,18%, a wypracowany wynik z działalności FRD wyniósł 3 878 589 tys. zł.